

Zarządzenie nr 40/2018
Rektora Podhalańskiej Państwowej
Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu
z dnia 4 października 2018 r.

w sprawie wprowadzenia Instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy podczas zajęć laboratoryjnych
w Laboratorium Chemicznym Instytutu Nauk o Zdrowiu PPWSZ w Nowym Targu

Na podstawie art. 23 ust.1 i art. 51 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018r. poz. 1668), art. 237⁴ § 2 Kodeksu pracy oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz.U. z 2003 r. nr 169, poz. 1650 z późn. zm.) zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się do bieżącego stosowania *Instrukcję bezpieczeństwa i higieny pracy podczas zajęć laboratoryjnych w Laboratorium Chemicznym Instytutu Nauk o Zdrowiu PPWSZ w Nowym Targu*, w brzmieniu załącznika do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

REKTOR

ks. dr hab. Stanisław Gulak, prof. nadzw.

**Instrukcja bezpieczeństwa i higieny pracy
podczas zajęć laboratoryjnych w Laboratorium Chemicznym
Instytutu Nauk o Zdrowiu PPWSZ w Nowym Targu**

I. UWAGI OGÓLNE

1. W pomieszczeniu mogą przebywać wyłącznie osoby bezpośrednio zaangażowane w udział w zajęciach laboratoryjnych - studenci, opiekunowie (nauczyciele akademicki) i pracownicy techniczni, zabrania się wprowadzania na salę laboratoryjną osób postronnych.
2. W laboratorium obecne są czynniki szkodliwe dla zdrowia - przede wszystkim różnego rodzaju substancje chemiczne i ich mieszaniny wykorzystywane w trakcie ćwiczeń laboratoryjnych. Substancje tych należy używać z rozwagą i pod nadzorem opiekunów (nauczycieli akademickich).
3. Bezpieczne warunki pracy w laboratorium są osiągane przede wszystkim przez stosowanie środków ochrony indywidualnej (fartuch ochronny, okulary ochronne, odpowiednie obuwie oraz ubranie) oraz przestrzeganie instrukcji bezpieczeństwa i odpowiednich regulaminów.

II. PODSTAWOWE CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

1. Każda osoba wchodząca na salę laboratoryjną i rozpoczynająca pracę w laboratorium powinna mieć ubrany fartuch ochronny oraz okulary ochronne. Włosy powinny być spięte w sposób, który uniemożliwi ich kontakt z odczynnikami chemicznymi, urządzeniami oraz aparaturą laboratoryjną i płomieniem palnika. Student nie posiadający fartucha i okularów nie zostanie wpuszczony na salę laboratoryjną a tym samym dopuszczony do zajęć.
2. Odzież wierzchnią należy zostawić w szatni. Torby i plecaki z rzeczami osobistymi należy położyć w miejscach do tego przeznaczonych.
3. Przed zajęciami Student powinien zapoznać się z celem ćwiczenia oraz z planem pracy obowiązującym przy danym ćwiczeniu (wg instrukcji).
4. Przed rozpoczęciem pracy z aparaturą badawczą znajdującą się w laboratorium, należy zapoznać się z instrukcją obsługi każdego z urządzeń (instrukcje obsługi do aparatury dostępnej w Laboratorium Chemicznym zebrane są w segregatorze w miejscu wskazanym przez opiekuna Laboratorium Chemicznego) lub wykonywać prace zgodnie ze wskazówkami podanymi przez nauczyciela (opiekuna).
5. Przed rozpoczęciem eksperymentów należy upewnić się, że wszystkie urządzenia i aparatura badawcza są sprawne i działają poprawnie. Nie należy samodzielnie zmieniać parametrów pracy urządzeń. W razie wątpliwości należy zgłosić się do opiekuna (nauczyciela) lub osoby sprawującej pieczę nad danym urządzeniem.
6. Przed rozpoczęciem pracy należy upewnić się, że szkło, plastiki, inne materiały i sprzęty laboratoryjne nie są uszkodzone. Nie wolno używać uszkodzonych naczyń i sprzętów laboratoryjnych.
7. Przed rozpoczęciem pracy z substancjami chemicznymi należy zapoznać się z kartami charakterystyki tych substancji.
8. Należy zapoznać się z lokalizacją apteczki pierwszej pomocy, gaśnicy oraz drogą ewakuacyjną z pomieszczenia.

III. ZASADY BEZPIECZNEGO WYKONYWANIA PRACY

1. W laboratorium obowiązuje:
 - a. nakaz noszenia okularów laboratoryjnych,
 - b. nakaz noszenia zapiętego fartucha bawełnianego z długimi rękawami,
 - c. nakaz noszenia obuwia z pełnymi noskami i na stabilnej podeszwie,
 - d. nakaz związywania i/lub upinania włosów.
2. Wszystkie czynności należy wykonywać spokojnie i z rozwagą. Ćwiczenia należy wykonywać według instrukcji obowiązujących na danych zajęciach, przekazanych przez prowadzących zajęcia.
3. Stół laboratoryjny powinien być zawsze czysty i suchy. Brudne naczynia laboratoryjne należy jak najszybciej umyć. Poważniejsze prace porządkowe należy powierzyć dyżurnym, którzy są wyznaczani przez prowadzącego zajęcia.
4. Na stole laboratoryjnym powinny znajdować się wyłącznie te przybory, które w danej chwili są potrzebne do pracy.
5. Wszystkich odczynników, naczyń, sprzętów i przyrządów laboratoryjnych należy używać zgodnie z ich przeznaczeniem.
6. Każda osoba w laboratorium jest zobowiązana do zachowania czystości i porządku oraz niestwarzania zagrożenia wypadkowego, w szczególności zamykania drzwi szafek, usuwania zanieczyszczeń blatów i podłogi, niezastawiania przejść i dojść.
7. Prace z niektórymi substancjami chemicznymi (np. stężone kwasy, zasady, substancje o intensywnym zapachu) należy zawsze wykonywać pod digestorium, a w uzasadnionych wypadkach używać w czasie pracy rękawic ochronnych.
8. W czasie pracy z gorącą łąnią wodną, palnikami gazowymi i gorącymi substancjami istnieje ryzyko poparzenia, dlatego prace takie należy wykonywać ze szczególną ostrożnością, pod nadzorem opiekuna.
9. Butelki i pojemniki z odczynnikami przeznaczonymi do wspólnego użytku należy odstawić na wyznaczone miejsce natychmiast po użyciu. Nie wolno zlewać lub wsypywać do tych naczyń resztek nieużytych odczynników.
10. W razie stwierdzenia uszkodzenia aparatury badawczej lub innych urządzeń laboratoryjnych lub ich nieprawidłowej pracy należy natychmiast zaprzestać z ich używania.
11. Odpady chemiczne powstające w czasie wykonywania eksperymentów należy zbierać do oznakowanych pojemników.
12. W razie zaistnienia sytuacji awaryjnej lub wypadku przy pracy należy natychmiast poinformować o tym opiekuna a także, jeśli to konieczne, odpowiednie służby ratownicze (pogotowie, straż pożarną).

IV. CZYNNOŚCI ZABRONIONE

1. W laboratorium obowiązuje całkowity zakaz jedzenia (w tym żucia gumy) i picia, palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych, a także wnoszenia jakichkolwiek produktów żywnościowych przeznaczonych do spożycia.
2. Obowiązuje całkowity zakaz próbowania i spożywania substancji chemicznych i ich mieszanin. Nie wolno wąchać substancji chemicznych (a także ich mieszanin). W szczególnym wypadkach sprawdzanie zapachu substancji (mieszaniny) powinno odbywać się w sposób ostrożny, poprzez skierowanie jej par ruchem wachlującym dłoni w stronę nosa.
3. W laboratorium nie można przechowywać odzieży wierzchniej. Kurtki, płaszcze oraz inne zbędne ubrania należy zostawić w szatni.
4. W pracowni nie wolno biegać, skakać, wykonywać niepotrzebnych gwałtownych ruchów oraz prowadzić głośnych rozmów.
5. Na stołach laboratoryjnych i pod wyciągami (digestoriami) nie wolno kłaść odzieży, plecaków,

toreb itp., rzeczy tych nie wolno także umieszczać na krzesłach laboratoryjnych i na podłodze, szczególnie w przejściach pomiędzy stołami.

6. Nie wolno leżeć a także wspinać się i stawać na krzesłach laboratoryjnych, stołach laboratoryjnych i parapetach okiennych.
7. Nie wolno wykonywać eksperymentów nie wchodzących w zakres danego ćwiczenia.
8. Z laboratorium nie wolno wynosić szkła, sprzętu, aparatury, odczynników oraz jakichkolwiek innych substancji chemicznych i ich mieszanin. W szczególnych przypadkach, kiedy szkło, sprzęt, aparatura bądź odczynniki muszą zostać zabrane poza pracownię, należy o tym poinformować opiekuna i uzyskać jego zgodę.
9. Nie można samowolnie opuszczać sali laboratoryjnej. O każdej konieczności wyjścia poza salę laboratoryjną należy poinformować opiekuna (nauczyciela).
10. Nie wolno samodzielnie pracować ze stężonymi kwasami, zasadami i innymi substancjami żrącymi lub stwarzającymi ryzyko wybuchu. Prace takie należy wykonywać pod nadzorem opiekuna.
11. Probówkę, w której ogrzewana jest ciecz trzymać otworem w bok, a nie do siebie i nie w stronę osób pracujących obok. Nie wolno też nachylać się nad gorącą łaźnią wodną oraz wrzącymi i gorącymi cieczami.
12. Nie wolno wylewać substancji toksycznych/niebezpiecznych oraz roztworów zaklasyfikowanych jako preparaty toksyczne/niebezpieczne do kanalizacji miejskiej. Odpady należy wlewać do wyznaczonych pojemników.
13. Roztwory o intensywnym zapachu, nie będące substancjami toksycznymi / niebezpiecznymi, należy wylewać do zlewu pod wyciągiem (dygestorium), spłukując zlew obficie wodą.
14. Nie wolno wyrzucać do zlewu substancji stałych (np. metali). Niezużyte resztki substancji stałych należy wrzucać do specjalnie do tego celu przeznaczonych pojemników i naczyni.

V. CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

1. Po zakończeniu pracy, należy posprzątać stanowisko pracy - odnieść na miejsce odczynniki laboratoryjne, odpady umieścić w przeznaczonych do tego pojemnikach a szkło i inne sprzęty laboratoryjne należy umyć (wyczyścić) i odłożyć na miejsce, z którego zostały pobrane.
2. Każdy student jest odpowiedzialny za porządek w miejscu, w którym pracuje. Po skończonej pracy należy zrobić porządek na swoim stole.
3. Wszelkie substancje chemiczne pozostawione w laboratorium po zakończeniu pracy muszą być podpisane. Pojemniki z nieopisanymi substancjami i będą usuwane.
4. Laboratorium można opuścić kiedy prowadzący (opiekun) poinformuje o zakończeniu zajęć, o zamiarze wcześniejszego opuszczenia sali należy poinformować prowadzącego zajęcia (opiekuna, nauczyciela).
5. Dyżurni zobowiązani są zostać do końca zajęć, a następnie sprawdzić porządek panujący na sali oraz kompletność zestawów odczynników oraz sprzętu i szkła laboratoryjnego.

VI. SYTUACJE AWARYJNE I POSTĘPOWANIE

1. O zaistnieniu zranienia, oparzenia lub każdego wypadku należy natychmiast poinformować opiekuna (nauczyciela prowadzącego zajęcia).
2. W razie wystąpienia wypadku lub zaistnienia sytuacji będących zagrożeniem dla życia lub zdrowia należy poszkodowanej osobie udzielić natychmiastowej pomocy, pamiętając o zadbaniu w pierwszej kolejności o własne bezpieczeństwo.
3. W razie zaistnienia wypadku należy udzielić pierwszej pomocy zgodnie z OGÓLNĄ INSTRUKCJĄ UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY.
4. Każdy wypadek studenta, pracownika należy zgłosić Głównemu Specjaliście ds. BHP, na odpowiednim druku, który można pobrać ze strony internetowej Uczelni (w zakładce BHP) lub bezpośrednio u Głównego Specjalisty ds. BHP.

VI. UWAGI KOŃCOWE

1. Miejsce pracy należy utrzymywać w stanie uporządkowanym.
2. W miejscach występowania materiałów i czynników chemicznych, biologicznych i pyłów obowiązuje absolutny zakaz spożywania posiłków, picia napojów i palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych.
3. W razie gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia, osoba zagrożona ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, niezwłocznie zawiadamiając o tym przełożonego lub opiekuna (nauczyciela).
4. Każda awaria urządzenia lub instalacji winna być niezwłocznie zgłoszona Kierownikowi Działu Administratora Budynków. Urządzenia niesprawne powinny być wyraźnie oznakowane i zabezpieczone w sposób uniemożliwiający ich uruchomienie.
5. Przy zaopatrywaniu drobnych skaleczeń osoba stosująca środki z apteczki jest zobowiązana odnotować ten fakt na formularzu w apteczce.
6. Każdy uraz oka wymaga bezzwłocznej porady okulistycznej.
7. Przy wypadku spowodowanym środkiem chemicznym (również oka), osoba udająca się do lekarza powinna być wyposażona w kartę charakterystyki środka, który był przyczyną wypadku lub zatrucia.
8. O każdym wypadku wymagającym porady lekarskiej należy natychmiast powiadomić opiekuna (nauczyciela). Stanowisko pracy należy pozostawić w stanie umożliwiającym ustalenie przyczyn wypadku, lecz zabezpieczonym przed możliwością zajścia kolejnego wypadku.
9. O zauważonym pożarze należy natychmiast alarmować - zgodnie z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego, obowiązującą w danym budynku.
10. Wszelkie braki w składzie apteczki pierwszej pomocy należy zgłaszać prowadzącemu zajęcia, który zobowiązany jest przekazać te informacje osobie odpowiedzialnej za Laboratorium.
11. We wszystkich sprawach nie objętych regulaminem należy zgłaszać się do prowadzącego zajęcia (nauczyciela, opiekuna).